

bolj v obdelani zemlji sicer sad odreveneva in ostaja droben.

6. **Gruška Olandavka.** (Olandsbirne.) Je precej debela gruška, v gospodarstvu dobra za krljce, tolklo kakor tudi za surov zavžitek. Trpi do novega leta. Drevo postane močno rodi vsako leto in se da ob cestah in na polji s pridom nasajati. (Konec prih.)

Strupena drevesa in grmiči.

Razun domačega strupenega tisa, je tudi še zarad svojih lepih žoltilih cvetnih grozdov rad zasajan bobovec (*Anagyris*) strupen. Tako imenovani barokovec (*Rhus cotinus*), ki ga po parkih radi zasajajo, in kterege listi med prsti meti prav dobro diše, je tudi strupen. Nadalje je strupen črešnjevi lorbec (*Prunus laurocerasus*) in pa toliko lepi in priljubljeni oleander, po kterege listju so se že včasih konji zastrupili. Tudi razhudnik (*Solanum Dulcamara*) in pa po naših gozdih domači in spomladí cveteči volčín (*Daphne Mezereum*) sta huda strupa. Goveja živina mlade vršičke spomladí poganja-joče navadne čremse ali sromse dostikrat popase in po nji vzboli.

Da kokoši po zimi jajca nesó. Opazilo se je, da kokoši jako želéno papriko jedó in vsled tega tudi po zimi pridno jajca neso. Zato so razumni kokošineki vsakega drugega ali tretjega dne žličico paprikove štupe med kokošjo jed pomešali in tako jako povoljne nasledke, kar se nesenja jajec tiče, dosegli. Posebno pravijo, da to sredstvo kokoši primora, da jako rano po zimi nesti začnó. Ker pa je paprika jako močno dražilo, se toraj ne sme njegova poraba pretiravati. Podobno dražilo je tudi seme navadne kropive, ki med jed pomešano tudi nesenje pri kokoših pospešuje.

Vodotrdno črnilo za škornje. Vzame se 48 delov navadne lojene žajfe, 48 delov voska, 100 delov parkljeve maščobe in med seboj raztopi. Vmes se pridene 3 dele koščene črnine, 3 dele indiga, 12 delov traganta, prilije nadalje 30 delov vode in konečno 24 delov žganine (alkohola.) Vse to se dobro med seboj pomeša in v posode ali škatlje pospravi.

Sejmi. 2. marcija: sv. Florijan na Laznici Vransko (2 dni), Maribor, Planina, Poličane, 3. marcija: Rače (konjski sejem), Lučane, Oplotnica, 4. marcija: Lučane (za drobnico), Ptuj, 5. marcija: Gradec, Radgona, 6. marcija: sv. Peter pod sv. gorami, 7. marcija: Podčetrtek.

Dopisi.

Iz Maribora. Stolna cerkva še zmiraj zapuščena stoji, kakor lani. Ni dognanó, kaj bo. Večina je za popravo, ker za novo stavbo,

to pa dostojno, ni denarjev. Postne pridige vršijo se v cerkvi sv. Alojzija. — Šulvereinovi so 590 fl. na Dunaj poslali, kakor da bi šolska deca v mestu ničesar ne potrebovala. — Obdačeno je mesto dovolj: občinske doklade znašajo uže 37 %. Kde so okrajne in deželne doklade in cesarska dača! — V okolici odprlo se je delo: zlasti v goricah režejo in grabajo, trs je dobro dozorel, zimine so po hribih vsled snega več trpele, kakor na polji. — Lempaški župan g. Franc Robič starejši obhaja kmalu zlato poroko. Veselje pomnožili so mu sami svitli cesar podelivši mu srebrni križec s krono. Zraven g. Divjaka v Frauheimu, g. Veikslna v Cerkovcah, g. Fluherja pri sv. Petru in g. Dovnika v Krčevini pripada g. Robič najstarejšim domoljubom tukajšnjim. Zmiraj je stal zvesto na strani svojega slovenskega rodu. Pri vseh volitvah se je obnašal in boril po besedah: vse za vero, dom, cesarja. Čestitamo iz celega srca. Bog nam ga ohrani še mnogo, mnogo let!

Iz Ptuja. (Hranilno in posojilno društvo.) Ko smo Slovenci si ustanovili koncem leta 1883 hranilno in posojilno društvo, kojega nam je bilo že z davna potrebno, so se Nemci in nemčurji smejali in se rogali, rekoč: „die windischen hob'n a nationalbank gegründet, wer wird direktor der windischen nationalbank sein itd.“

Svesti si, da Nemca in njegovega prijatelja in zaveznika nemčurja najboljše peče, ko vidi da Slovenec Slovenceu v sili in bedi pomaga, da se Slovenec postavlja na lastne noge in skuša sam v roke dobiti gospodarstvo v lastni hiši in na svoji zemlji, se nismo zmenili za tako blebetanje in kvasenje, ampak lotili smo se dela. Svečana 1884. leta začelo je hranilno in posojilno društvo svoje delovanje in ravnokar spolnilo prvo leto. Dne 2. sušca snidejo se društveniki v zborovanje in takrat bode njim vodstvo zadruga dalo račun o prvem poslovnem letu. Namen mojih vrstic je da opozorim narodnjake na ta zbor, da se ga obilno udeležijo. Kajti zvedeli bodo od načelstva, s kakim uspehom je društvo delovalo, kake zapreke so se mu stavile in od katere strani, možno bode se pogovoriti o marsičem važnem in koristnem za bodočnost. Ozrimo se po naših nasprotnikih, in se učimo od njih! Glejte, kako so delavni in zložni! Dva denarna zavoda imajo. Človek bi mislil, da so si denarni zavodi na enem in istem mestu konkurentje in da ne marajo vsi v isto skledo pomakati. Toda v Ptuj staja si nemška zavoda prijatelj; gospodje, ki so ravnatelji hranilnici, sedijo tudi mej načelniki „voršusa“.

Ako me vprašate, kako to pride, kako je to mogoče, ne morem odgovarjati, ker nočem, da se „Gospodar“ konfiscira, in ker pravi odgovor lahko vsaki sam najde. Tem bolje mo-

ramo tedaj mi Slovenci — vsi, ne samo, nekateri, ki živijo v mestu, prav tako pa tudi oni, ki živijo zvanj mesta naš prvi in edini denarni zavod celega okraja na skrbi imeti, vsak brez ozira na stan in starost mora delati in pomagati, da se razvija, da raste število udov in vlagatelj. Naši nasprotniki že sprevidajo, kaka nevarnost njim preti od našega mladega zavoda; zdaj se nam ne smeji več, pač pa se jezijo, da je nastal, zdaj njih v oči bode, da se hudujejo nad njim, ga napadajo z družinami močmi pa zastoj. Že v prvem letu svojega življenja razvil se je krepko in nobena sovražna sila ga ne bo več vničila, ako mu Slovenci posvetimo svoje moči.

Od sv. Lovrenca v puščavi. (Bauernvereincem.) II. Mi se tudi nočemo zato nemško učiti, da bi potem šli iz dežele „vun“ temveč hočemo ostati v deželi „noter“, kjer smo se rodili, kjer so živeli tudi naši očetje. Vemo sicer prav dobro, da bi naši nasprotniki nič rajši ne videli, kakor če bi Slovenci kar tako čez noč pobrali šila in kopita, pa ta želja se jim ne bo izpolnila. Tisti pa, ki že gredo iz dežele, se bodo za potrebo tudi dotičnega jezika naučili naj pa že pridejo med Nemce, Labe ali druge narode. „Povsod po svetu se nemški uči, le pri nas bi se ne smelo“, tako bojda hočejo Slovenci. Mi ne vemo, ali govornik res ne ve resnice ali pa nalašč neresnico govori, misleč, vsaj so tukaj le pavri, ki tak malo vejo in zastopijo. Ko bi se pri nas nemščina tako učila, kakor se drugod uči, tedaj bi pač ne bilo nikdar najmanje tožbe slišati. Drugod se uči nemščina na pravem mestu in po pravem potu, uči se na podlagi maternega jezika v srednjih in višjih šolah, v katerih so učenci že toliko dozoreli in napredovali, da se zamorejo tujega jezika uspešno učiti. Tako se učijo tudi drugi jeziki omikanih narodov in ne samo nemški. Kako se uči pa pri nas? Naši otroci še ne znajo dobro slovensko brati, in že se začne v nje tlačiti in mašiti nemščina, da se kar davijo. Bauernverein pa bi menda rad imel, ko bi se še ta betvica slovenščine, kolikor je je zdaj v šoli, odpravila ter se učilo le nemški. To se menda malo razloči od tega, kako se nemščina drugod po svetu uči! Pri takem poduku pač ni mogoče, da bi otroci vse dobro zastopili in toliko predelali, da bi jim ostalo lastnina za življenje.

Nasledek tega uka je, da otroci nekaj let potem, ko so iz šole izstopile, toliko pozabijo, da na zadnje ne znajo ne slovenski ne nemški, oni ne zastopijo ne nemških ne slovenskih bukev, še manj pa znajo kaj napisati brez grdih jezikovnih pogrškov. Kaj tedaj takemu človeku šola koristi, ako se ni toliko izučil, da bi se zamogel potem sam dalje učiti, da bi s časom napredoval, da bi si nabiral potrebnega

znanja iz bukev in časnikov; kaj mu koristi ako niti enega niti drugega jezika toliko ne zna, da bi ga pravilno rabil v besedi in pisavi? Mi rečemo, naši otroci naj se najpopred dobro naučijo svojega maternega jezika, in potem se naj na tej podlagi učijo tudi nemško. Vi naši nasprotniki pa hočete, da bi se le nemško učilo, ter s tem očitno kažete, da hočete, da bi mi Slovenci le prav butasti in zabiti bili, kajti to vi tako dobro vete, kakor mi, da se večina slovenskih otrok, ki doma nič nemški ne sliši, v šoli ne more nemškega popolnoma naučiti. Pa vsaj vam zato tudi ni, da bi mi Slovenci kaj znali, da bi bili zastopni in pametni ljudje, mi znamo tepei in buteci biti, če le ob času volitev z vami potegnemo potem bomo pa kar naenkrat „kšeit gratali“. Zato gre in nič za drugega! To je tudi tisti govornik menda ne vedé pripoznal, ki je dejal, da ni, da bi morali tako lepo nemško govoriti, kakor ti „velk gospodi“, da le malo znamo hrustati, pa je dobro. In zato neskončno srečo, da se naši otroci naučijo malo hrustati, se naj zanemarja slovenščina, se naj zanemarljavo drugi za trdo življenje tako potrebni nauki, za ta mali dobiček se naj naši otroci izredijo v duševne pokveke in puhle nevedneže, se naj izvržejo v narodne judeže! Mi sicer nismo tako učeni, kakor gospodje pa to nam pové zdrava pamet in večletna skušnja, da tak uk niti piškavega oreha ni vreden. Nadalje se je reklo, da se naj kmetje sami zbirajo v društvih, da posebno „tistih od spovednice“ Bog vari zraven. Aha! to je tedaj pravo pravcato maslo Bauernvereina! Mi tedaj naj zavržemo tisti stan, ki je s celim našim življenjem tako ozko zvezan, kakor nobeden drugi! Že zdaj se nam s posli tako hudo godi, da komaj še z njimi izhajamo, kaj še le bo, če nihče več na duhovnika porajtal ne bo, kakor to želi in uči bauernverein. Sicer pa bodemo mi duhovnike zmirom spoštovali. Duhovniki so kri od naše krvi, oni so sinovi našega ljudstva, in gre jim še posebna čast zato, ker se v mestnih šolah ne izvržejo v narodne odpadnike, kakor marsikateri drugi, katerim poznej vse drugo smrdi, le slovenski kruh jim še diši. Duhovniki stopijo med narod, so zopet med svojimi ljudmi, katere ljubijo, branijo, zagovarjajo in spoštujejo. Take duhovnike bodemo zmirom radi imeli, in čast bode za nas jih videti v naši sredi, njih bomo tudi ubogali, ker vemo, da nam zamorejo s svojo večjo omiko in učenostjo mnogokrat koristiti. „Tistih od spovednice ne!“ Naj bi si te besede tudi zapomnili tisti, ki se tako dobro počutijo v tem prijateljstvu! (Konec prih.)

Od Velke. (Šulvereinski fiaško.) Mož na postaji bil je močno razdražen zavoljo „trdnjav pod Pohorjem“, katere je popisaval „Slov. Gospodar“. Zato sklene zbobnati šul-

vereinovec, mej katerimi sedi zaradi pomanjkanja možkih tudi neka že precaj priletna gospica in napraviti svojim udom predpustnico za vse večne čase. Kakor rečeno, tako storjeno. Vabila so se dala tiskati in hajd med svet: „Dne 8. febr. kurentu in vsem pustnim norcem grand veselico v prid nemškega šulverajna v nekih sobah. Začetek točno ob 7. uri. Kdor ob pravem času ne pride, se ne sprejme v nemški Reich.“ Poizvedel sem iz zanesljivega vira, da se je ta odbor predrznil nekatere poštenjake povabiti, a ti so neki odločno in možato postopali in zloglasnemu odboru vabila vračali. Tako je prav! Da nekaj grošev zberačijo, nabirali so med tem časom razna darila za tombolo in še celo nekaj kmetov na nastavljene limanice dobili, da so jim porinoli goldinarček, pa le ni zdalo. Dokaz temu je, da so nabrano svoto, s katero se ne upajo na beli dan, zaradi sramote, odločili poslati nemšk. šulverajnu na Dunaj. Ta kmetom z dobrotami laskajoči se odbor, ki pošilja krvavo zaslužen kmetški denar na Dunaj, ima pred seboj siromašno enorazrednico. Poglejmo si revno šolo od zunaj in znotraj, rekli bodemo joj! joj! Poglejmo si deco, njih obleko, njih šolsko orodje, hrano itd. zopet joj! Še večji joj pa, ko je uboga deca pred nekaj tednov skoro v šoli zmrznila, kajti kakor sem iz zanesljivega vira zvedel, 14 dni šola niti drv ni imela, toplomer pa kazal 12 do 15° mraza, zvedel sem, da celo teden dni ni bilo šole. Kje so pa tedaj bili oni dobrohotni gospodje, ki se kmetu dobrikajo, se mu prilezujejo, ga za nos vodijo, posebno ob volitvah se hlinijo, ali kedar je treba nemškemu šulverajnu pristopiti, kedar se kje kaka šulverajnska šola otvori, ali ob priliki Jožefove svečanosti, tačas vidimo enake lačenberggerje okoli kmeta, ponujajoče mu brezplačno glodanje kosti, šnops, vino itd. Toraj vidite, na tak način skrbé ti le gospodje za občni blagor kmetске šole, za občine, za domače revne. Kmetje! tedaj očitno vidite, pri čem da ste, kako so Vam in Vašim otrokom take vrste gospodje prijazni in ljubeznjivi „varujte se takih volkov v ovčji koži“. Marsikateri se je potem kesal, — a bilo je prepozno.

(Konec prihodnjic.)

Iz Rogaca. Naš trg šteje komaj tri prave Nemce, vse drugo je Slovence ali Hrvat. Toda plujavo v lastno skledo, da nas je lahko sram pred slovenskim svetom. Pravilno nemški ne zna nobeden, pa le skoraj vsak brbra: i pin tajč gsint. Najbolj pogrešamo narodnega notarja. Kajti takšna oseba pride vedno z ljudmi v dotiko, obuje vsestranski in uraduje za tržana in kmeta. Narodni notar bi nam Slovencem bil najkrepkejša zaslomba. Kedar ga dobimo? To Bog vé. Lani so ptujski in celjski nemčurje tukaj rogovili. Letos je še mir.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf dospel je na svojem potovanju v Pulj. Pravijo, da ima potovanje velevažen pomen gledé na našo politiko v jutrovem. — V ministerstvih naših in vogerskih se uže pogovarjajo. kako colnino nemškim in francoskim fabriškim in industrijalnim izdelkom povzvišati. Vojni minister ukaže kmalu, da dobijo naši ulani in dragonarji kožuhe, kakoršnjih imajo husarji. Brambovci se bodo zanaprej toženi pred vojaško sodnijo smeli tudi zagovarjati, kar do sedaj ni bilo dovoljeno. — Škofje zbrani na Dunaji so sklenoli pritrditi ministerstvu, ki zahteva naj nova postava o kongruji še le v treh letih popolnem obvelja; v šolskih zadevah tirjajo več upliva na šolstvo, župnik bi naj bil ravnatelj. — Naši slovenski poslanci bodo v državnem zboru glasovali za novo nagodbo vlade z družbo severne železnice, ta plača takoj 12 milijonov in prepusti l. 1940. železnico državi, liberalci nemški pa hočejo, naj država takoj kupi celo železnico, kar bi 120 ali celo 260 milijonov stalo. Teh denarjev nimamo, slovenski poslanci imajo tem bolje prav, ker je družba itak voljna tarife znižati. Moravski poslanec Šrom nasvetuje Čehom v prid volilni red za državni zbor v skupini mest preurediti. So li naši trgi se zglašili na Dunaji za podobne premembe? Iz Ljubljane v Kamnik bodo železnico stavili. — Čehi so zmagali pri volitvah za kupčijske zbornice v Pragi, Plznu in Budejevcah in si tako 4 nove poslanske glase za državni zbor zagotovili. — Schulvereinu uže denarjev manjka ter je prisiljen menjšje srebrnike za narodne Judeže kovati. Nemci se bodo še naveličali schulvereinskega šundra. — Vseničilišče v Črnovicah utegnajo zatreti in katoliško v Salzburgu odpreti. — Gorica dobi artilerijsko vojašnico za 160.000 fl. — Dne 4. p. m. utegne nesrečna „banka Slovenija“ v Ljubljani pokopana biti. — Madjari so ubogim Slovakom premoženje Matice, 10.000 fl., vzeli ter hočejo z denarjem knjižure tiskati dati na hvalo madjarske kulture. — V Dalmaciji bodo izjemni stan podaljšati morali do l. 1886, ker je še 130 vitašev, ki niso hoteli vrniti se v domovino.

Vnanje države. Bismark ponuja Avstriji, naj Turkom vzame Sirijo in sveto deželo. Tako dela, da bi nas v boj zapel z Rusom, Turkom in Bog vedi še s kom. — Rusi zopet preganjajo katoliške škofe. Tako je škof Hrinceki moral svojo škofijo zapustiti in iti v Jaroslav v prognanstvo. Hotel je baje dva kanonika, vladi udana, odpraviti, ker nista spodobno živele. V Aziji prodira ruska vojska nad Mešed v Herat. — Srbi nagibajo se zopet na rusko stran in popuščajo od dosedanje nam prijazne